

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 16.7.2025
COM(2025) 540 final

2025/0540 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**millega kehtestatakse liidu toetus varjupaiga, rände ja integratsiooni valdkonnale
aastateks 2028–2034**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Põhjused ja eesmärgid

Komisjoni poliitilistes suunistes aastateks 2024–2029 rõhutatakse, et rändeküsimus puudutab kogu Euroopat ja vajab seetõttu lahendamist Euroopa tasandil. Euroopa märkimisväärselt muutunud geopoliitiline olukord on tugevalt mõjutanud liidu rände- ja varjupaigahaldust, mida on täiendavalt mõjutanud rände kasutamine relvana. Liikmesriikidel peab olema võimalik rändevoogude muutustele kiiresti ja tulemuslikult reageerida ning saada selleks liidu toetust.

Uue rände- ja varjupaigaleppe (edaspidi „rände- ja varjupaigalepe“) vastuvõtmisega on liit tervikliku lähenemisviisiga varjupaigale, rändele ja piirihaldusele, sealhulgas selle välismõõtmele, oluliselt edasi liikunud. Rände- ja varjupaigaleppega on loodud süsteem, mille aluseks on liikmesriikide vahelise solidaarsuse ja vastutuse, sealhulgas finantsmõju õiglase jagamise põhimõte. Rände- ja varjupaigaleppega loodud uue süsteemi edu sõltub kõigi liikmesriikide valmisolekust, kuna ühe liikmesriigi tegevusel on mõju kõigile. Rände- ja varjupaigaleppe rakendamine peab olema kõigi jaoks jõukohane ja seda tuleb teha ühiselt.

Rände- ja varjupaigaleppe kohaselt peavad liikmesriigid töötama välja riiklikud rakenduskavad, mis põhinevad komisjoni ühisel rakenduskaval. Neist kavadest nähtub, et lähiaastatel on vaja märkimisväärses summas rahalisi vahendeid. Liikmesriikidel tuleb ellu viia vajalikud reformid, et tagada riiklike süsteemide tõhusus ja eesmärgipärasus kooskõlas rände- ja varjupaigaleppes tulenevate kohustustega ning rände- ja varjupaigaleppega loodud Euroopa süsteemi toimimine ettenähtud viisil.

See eeldab ka piisavate ELi rahaliste vahendite eraldamist rände- ja varjupaigaleppe rakendamise toetamiseks. Lisaks vahetute vajaduste täitmisele, mida rahastatakse praeguse 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku alusel, peavad liikmesriigid jätkama investeerimist ja oma süsteemide täiustamist. Näiteks hindab komisjon iga kolme aasta järel seda, kuidas liikmesriigid täidavad piirimenetluse rakendamiseks piisava suutlikkuse tagamisega seotud kohustusi. Selle uuestihindamise tulemusel võib liikmesriikidel olla vaja oma kohustuste täitmiseks teha täiendavaid investeeringuid.

Lisaks on komisjon peaaegu kõigis liikmesriikides määratlenud peamise prioriteedina vajaduse töötada välja riiklikud integreeritud juhtumihaldussüsteemid, kuhu alla on toodud varjupaiga andmine, vastuvõtmine ja tagasisaatmine. Märkimisväärsed muudatused, mida on paljudes liikmesriikides vaja teha selleks, et need integreeritud süsteemid üles ehitada ja digitaliseerida, nõuavad keskpikas ja pikas perspektiivis märkimisväärsed investeeringuid. Digitaliseerimine, sealhulgas tehisintellektil põhineva tehnoloogia areng, on oluline ka süsteemi lihtsustamiseks ja tõhustamiseks ning võib lõpuks viia Euroopa juhtumihaldussüsteemide loomiseni.

Rände- ja varjupaigahalduse välismõõtmel ja uuenduslikel lahendustel, mida tuleks peamiselt toetada määruse (EL) [...] [„Globaalne Euroopa“] alusel, on ELi reageeringus lähiaastatel jätkuvalt oluline roll. Liikmesriikidel ja ELil peaks olema ka teatav vabadus toetada konkreetset tegevust kolmandates riikides.

Rände- ja varjupaigaleppest tulenevad kohustused on loonud suure nõudluse töötajate, sealhulgas juhtumimenetlejate, õigusnõustajate, põhiõiguste järelevalvajate, saatjata alaealiste esindajate, haavatavusekspertide jne järele, aga ka uued vastuvõtukohustused, millega kaasnevad märkimisväärsed jooksvad kulud. Need on peamised komponendid, mis tagavad Euroopa süsteemi toimimise praktikas. Ühes liikmesriigis esinevad süsteemsed puudused neis valdkondades mõjutavad kõiki liikmesriike. Seega on äärmiselt oluline, et EL toetaks liikmesriike neis ettevõtmistes. Lisaks tuleb liikmesriikide vajadusi rändeolukorrale antud hinnangu põhjal korrapäraselt uuesti hinnata. Lõppeesmärk on tagada, et kõigil liikmesriikidel oleks alati olemas hästi ettevalmistatud süsteem.

Liidu toetuse kohaldamisala peaks vastama poliitilistele prioriteetidele ja olema paindlik, võimaldades võtta arvesse uusi arengusuundi. Käesoleva ettepanekuga nähakse ette liidu toetus rännet käsitleva tervikliku lähenemisviisi eesmärkide saavutamiseks, tuginedes varasematel programmitöö perioodidel varjupaiga- ja rändevaldkonnas saavutatud tulemustele ja tehtud investeeringutele. Samuti nähakse sellega ette toetus kolmandate riikide kodanike seaduslikule rände ja varajasele integreerimisele ning horisontaalsetele meetmetele, millega toetatakse liikmesriikide suutlikkust integratsiooni valdkonnas.

Lisaks peaks liidu toetus olema kättesaadav komisjoni esitatud uue ühise lähenemisviisi ja õigusraamistiku¹ rakendamiseks, mis hõlmab kiiremaid, lihtsamaid ja tulemuslikumaid tagasisaatmismenetlusi kogu ELis ning uuenduslikke lahendusi rände haldamiseks. See uus tagasisaatmist käsitlev õigusraamistik on oluline rände- ja varjupaigalepet täiendav element.

Ettepaneku eesmärk on vastata vajadusele suurendada liidu toetuse haldamise paindlikkust, sealhulgas tugevdada tulemustele orienteeritust ja lihtsustada toetuse rakendamist kõigi asjaosaliste jaoks. Selleks tagatakse range vastastikune täiendavus ettepanekuga võtta vastu määrus (EL) [...], millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond ning millega nähakse ette uued mehhanismid rahaliste vahendite eraldamiseks eelarve jagatud, otsese ja kaudse täitmise raames. Kuna rände- ja varjupaigavaldkonnas lahendamist vajavad probleemid muutuvad pidevalt, on vaja reageerida ka pakilistele vajadustele ning poliitika ja liidu prioriteetide muutustele ning suunata rahalisi vahendeid liidu jaoks suure lisaväärtusega meetmetele, eelkõige ELi rahastu kaudu, mis võimaldab paindlikkust liidu toetuse haldamisel.

Käesolev ettepanek ning ettepanek võtta vastu määrus (EL) [...], millega kehtestatakse liidu toetus Schengeni ala, Euroopa integreeritud piirihalduse ja ühise viisapoliitika valdkonnale, ja ettepanek võtta vastu määrus (EL) [...], millega kehtestatakse liidu toetus sisejulgeoleku valdkonnale, moodustavad spetsiaalse õigusraamistiku liidu tegevuseks tõhusa rände- ja varjupaigahalduse, välispiiride integreeritud haldamise, hästi toimiva Schengeni ala ja Euroopa viisapoliitika ning sisejulgeoleku valdkondades. Vajadus võtta kõnealustes valdkondades toetuse andmiseks vastu kolm eraldiseisvat õigusakti tuleneb normidest, millega reguleeritakse mõningate Euroopa Liidu liikmesriikide osalemist ELi toimimise lepingu kolmanda osa V jaotise kohaselt kehtestatud normides (vt muutuvat geometriat puudutav punkt). Need kolm määrust täiendavad üksteist ja ettepanekut võtta vastu määrus (EL) [...], millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse,

¹ COM (2025) 101 final. Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse ühine süsteem liidus ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/115/EÜ, nõukogu direktiiv 2001/40/EÜ ja nõukogu otsus 2004/191/EÜ.

põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond, mille kaudu neid rakendatakse.

Kavandatav määrus tugineb määrusele (EL) 2021/1147,² kuid selles võetakse arvesse uusi poliitilisi arengusuundi ja vajadust anda rände- ja varjupaigavaldkonnas esile kerkivatele probleemidele nii ELi sees kui ka koostöös teiste riikidega kiire ja paindlik vastus.

- **Kooskõla kehtivate õigusnormidega**

Varjupaiga, rände ja integratsiooni valdkonnale antav liidu toetus on nähtud ette toimima vastastikuses täiendavuses teiste poliitikavaldkondadega, mis kuuluvad Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fondi loomist käsitleva ettepaneku kohaldamisalasse, edendades seeläbi nende poliitikavaldkondade koostoimet. ELi tugev ja terviklik rände- ja varjupaigapoliitika eeldab siiski, et EL kasutab kõiki tema käsutuses olevaid vahendeid, sealhulgas asjaomaste liidu detsentraliseeritud asutuste meetmeid.

Kuuel siseküsimuste valdkonna detsentraliseeritud asutusel (Frontex, Europol, Euroopa Liidu Varjupaigamet, eu-LISA, Euroopa Liidu Uimastiamet ja Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Amet) on siseküsimuste valdkonna poliitika rakendamisel tähtis ja kasvav roll. Oluline on tagada sidusus ELi tasandil kehtestatud poliitikastrateegiate ja detsentraliseeritud asutuste operatiivtegevuse vahel, mis võimaldab ka maksimeerida detsentraliseeritud asutustele eraldatud ELi rahaliste vahendite mõju ELi poliitikaeesmärkide saavutamisse. Detsentraliseeritud asutuste rolli võib olla vaja veelgi tugevdada, millega kaasneb vastav rahastamise suurendamine.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Liidu rändepoliitika tugineb koostoimele ja sidususele asjakohaste ELi poliitikavaldkondadega, nagu piirihaldus, sisejulgeolek ning kolmandate riikide kodanike sotsiaalne kaasamine ja integreerimine. Lisaks tagatakse määruse (EL) [...] [„Globaalne Euroopa“] kaudu ka kooskõla ja vastastikune täiendavus liidu välispoliitikaga, millega toetatakse kolmandaid riike paljudes valdkondades, millel on olulised seosed sisepoliitikaga, sealhulgas rände- ja varjupaigapoliitikaga; see peaks tagama suurema sidususe liidu toetusega rändealasele koostööle partnerriikidega, aidates kaasa rände suhtes koordineeritud, tervikliku ja struktureeritud lähenemisviisi rakendamisele, maksimeerides koostoimet ja suurendades finantsvõimendust. Selles kontekstis on instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames piiriülesele koostööle antava toetuse ja käesoleva määruse alusel antava toetuse koostoime iseäranis oluline selleks, et tõhustada piirihaldust ja jätkata ebaseadusliku rände ennetamiseks tehtavaid jõupingutusi. Selle koostoime edendamiseks tuleks püüda saavutada poliitiliste prioriteetide ja kolmandatele riikidele suunatud ELi kulutuste parem koordineerimine ja kooskõla.

Käesolev ettepanek on kooskõlas ka oskuste liidu välistegevuse haru prioriteetidega, mis hõlmavad kolmandatest riikidest talentide ligimeelitamist ja hoidmist, sealhulgas tulevaste seaduslike rändekanalite büroode kaudu, mida saab toetada näiteks ELi talendireservi ja talendipartnerluste algatustega. Konkurentsivõimealaste eesmärkide saavutamise toetamiseks tuleks kaaluda ka uuenduslikel meetoditel või uutel tehnoloogilistel lahendustel põhinevaid investeeringuid, sealhulgas meetmeid, mille eesmärk on katsetada ja valideerida liidu rahastatavate teadusprojektide tulemusi.

2

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõikes 2 on sätestatud, et „[l]iit moodustab oma kodanikele vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva sisepiirideta ala, kus isikute vaba liikumine on tagatud koos välispiirikontrolli, varjupaiga ja sisserändega ning kuritegevuse ennetamise ja selle vastu võitlemisega seotud asjakohaste meetmete rakendamisega“. Käesoleva ettepaneku õiguslikuks aluseks on Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 78 lõige 2, artikli 79 lõike 2 ja artikli 79 lõige 4.

• Muutuv geomeetria

Käesoleva määruse õiguslikud alused tulenevad ELi toimimise lepingu kolmanda osa V jaotisest, mis käsitleb vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala. Seetõttu kohaldatakse määrust Taani ja Iirimaa suhtes ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokollide nr 21 ja protokollide nr 22 erisätete kohaselt.

Protokollide nr 22 artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani ELi toimimise lepingu kolmanda osa V jaotise alusel kavandatud meetmete vastuvõtmisel nõukogus ning sellised meetmed ei ole Taani suhtes siduvad ja Taanis neid ei kohaldata.

Protokollide nr 21 artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Iirimaa ELi toimimise lepingu kolmanda osa V jaotise alusel kavandatud meetmete vastuvõtmisel nõukogus ning sellised meetmed ei ole Iirimaa suhtes siduvad ega Iirimaa suhtes kohaldatavad. Iirimaa võib siiski otsustada osaleda mõne sellise kavandatud meetme vastuvõtmisel ja kohaldamisel. Lisaks võib Iirimaa igal ajal pärast sellise meetme vastuvõtmist meetme heaks kiita, kui protokollide nr 21 artiklis 4 osutatud menetlused on lõpule viidud.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Liikmesriigid üksi ei suuda ettepaneku eesmärgi saavutada, sest probleemid on laadilt piiriüleised ega piirdu üksikute liikmesriikidega või liikmesriikide rühmaga. Liidu toetus loob lisaväärtust, edendades liikmesriikide ühtset lähenemisviisi ELi *acquis'* ja standardite rakendamisele ning soodustades liikmesriikide koostööd riikidevahelistes küsimustes.

• Proportsionaalsus

Ettepanek ei lähe 1. punktis nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale. See kuulub ELi toimimise lepingu kolmanda osa V jaotises määratletud vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva alaga seotud meetmete valdkonda. Ettepaneku eesmärgid ja neile vastav liidu toetus on proportsionaalsed sellega, mida ettepanekuga soovitakse saavutada.

• Vahendi valik

Kõige asjakohasem vahend käesoleva ettepaneku elluviimiseks on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse liidu toetus varjupaiga, rände ja integratsiooni valdkonnale ajavahemikul 1. jaanuarist 2028 kuni 31. detsembrini 2034 ning mis täiendab ettepanekut võtta vastu määrus (EL) [...], millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond.

3. TAGASIVAATELISE HINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide tagasivaateline hindamine või toimivuse kontroll**

Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi 2014.–2020. aasta programmitöö perioodi käimasoleva järelhindamise esialgsed tulemused kinnitavad, et fond aitas erineval määral kaasa kavandatud eesmärkide saavutamisele. Sidusrühmad pidasid halduskoormust saadava kasuga proportsionaalseks ja teiste ELi fondidega sarnaseks, kuid riiklike fondidega võrreldes vähem proportsionaalseks. Lihtsustatud kuluarvestuse võimalust peeti positiivseks, kuid seda kasutati suhteliselt vähe. Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi sidusus Euroopa Sotsiaalfondiga oli hea, ent sidusrühmade sõnul saaks seda veelgi parandada. Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond aitas oluliselt kaasa uute teenuste kasutuselevõtule, laiema ringini jõudmisele ning teenuste ja innovatsiooni laiendamisele. Üldiselt tõi järelhindamine esile vajaduse lihtsustada fondi rakendamist, eelkõige aruandlusnõuete vähendamise ja lihtsustatud kuluarvestuse kasutamise laiendamise kaudu. Samuti kutsuti hindamisel üles vähendama eelarve haldamise jäikust ning muu hulgas kehtestama paindlikumad eelarvemehhanismid, mis soodustavad eri eesmärkide vastastikust täiendavust ja vähendavad programme muudatuste arvu.

Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi 2021.–2027. aasta programmitöö perioodi vahehindamise esialgsed tulemused kinnitavad, et 2014.–2020. aasta programmitöö perioodiga võrreldes on fondi seire- ja hindamisraamistik märkimisväärselt paranenud. Lihtsustatud kuluarvestus ja kindlamääraline tehniline abi on aidanud halduskoormust vähendada, kuid lihtsustatud kuluarvestust kasutatakse endiselt suhteliselt vähe. Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond on toiminud heas kooskõlas muude ELi fondide, eelkõige Euroopa Sotsiaalfondi+ (ESF+), piirihalduse ja viisapoliitika rahastu ning Euroopa Regionaalarengu Fondi programmitööga. Vahehindamine kinnitas üldjoontes järelhindamise järeldust, et programme ja projektide haldamist tuleks lihtsustada ja muuta paindlikumaks, et kiiresti kohaneda väliste tegurite mõjuga. Vahehindamine tõi ka esile vajaduse tugevdada seoseid ja koordineerimist teiste liidu fondidega, pidades eelkõige silmas rände- ja varjupaigaleppe rakendamist. Liidu fondide koordineerituma programmitöö kaudu võib see ka aidata riikide asutustel paremini täita asjakohaseid vajadusi.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Komisjon suhtles algatuse kavandamisel aktiivselt sidusrühmadega, eelkõige spetsiaalsete ürituste ja avalike konsultatsioonide kaudu, nagu on kirjeldatud määruse (EL) [...] (millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond) ettepaneku seletuskirja vastavas punktis.

- **Väliseksperdid**

Teave selle kohta, kuidas komisjon on kasutanud väliseid eksperditeadmisi, on esitatud määruse (EL) [...] (millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond) ettepaneku seletuskirja vastavas punktis.

- **Mõjuhindang**

Teave komisjoni mõjuhindangu kohta on esitatud määruse (EL) [...] (millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond) ettepaneku seletuskirja vastavas punktis.

- **Lihtsustamine**

Algatus peaks aitama oluliselt vähendada halduskoormust ja -kulusid ning tõhustada liidu toetuse rakendamist; vt ka määruse (EL) [...] (millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond) ettepaneku seletuskirja vastavat punkti.

- **Põhiõigused**

Liidu toetust rakendatakse kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga ja õigusriigi põhimõttega, nagu on sätestatud määruse (EL, Euratom) 2020/2092 artikli 2 punktis a; vt ka määruse (EL) [...] (millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond) ettepaneku seletuskirja vastavat punkti.

4. MÕJU EELARVELE

Liidu toetusega seotud eesmärkide saavutamiseks aastateks 2028–2034 ette nähtud esialgne rahastamispakett on 11 975 428 500 eurot jooksevhindades. Rahastamispaketti rakendatakse kooskõlas riiklike ja piirkondlike partnerluskavade suhtes kohaldatavate horisontaalsete normidega, mis on sätestatud määruses (EL) [...], millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Käesoleva ettepaneku kohast liidu toetust rakendavad liikmesriigid eelarve jagatud täitmise kaudu ning komisjon eelarve otsese ja kaudse täitmise kaudu. Liidu toetuse rakendamist jälgitakse 2028.–2034. aasta mitmeaastase finantsraamistiku suhtes kohaldatava tulemusraamistiku kaudu, mis on nähtud ette ettepanekus võtta vastu määrus (EL) [...], millega kehtestatakse eelarvekulude jälgimise ja eelarve tulemuslikkuse raamistik ning muud liidu programmide ja tegevuste horisontaalsed normid.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Kavandatava määruse artiklis 1 määratletakse varjupaiga, rände ja integratsiooni valdkonnale ajavahemikul 1. jaanuarist 2028 kuni 31. detsembrini 2034 antava liidu toetuse kohaldamisala. Selleks sätestatakse artiklis 2 olulised mõisted ja artiklis 3 määratletakse neli eesmärki, mis saavutatakse liidu toetuse abil, mida antakse määrusega (EL) [...] loodud Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fondi horisontaalsete normide kohaselt. Need eesmärgid hõlmavad Euroopa ühist varjupaigasüsteemi; ebaseaduslike rändajate tagasisaatmist ja tagasivõtmist, sealhulgas nende taasintegreerimist kolmandatesse riikidesse ja võitlust ebaseadusliku rände vastu; kolmandate riikide kodanike seaduslikku rännet ning varajast integreerimist ja sotsiaalset kaasamist; solidaarsust ja vastutuse õiglast jagamist liikmesriikide vahel.

Ettepaneku artikkel 4 sisaldab sätteid liidu toetuse rahastamise kohta.

Selleks et edendada liidu *acquis* rakendamist ja toetada jõupingutusi, mille eesmärk on tagada terviklik lähenemisviis rände haldamisele, mis põhineb vastastikusel usaldusel, solidaarsusel ja vastutuse õiglasel jagamisel liikmesriikide vahel, sätestatakse kavandatavas

määruses ka normid ümberasustamiseks ja humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmiseks ette nähtud vahendite (artikkel 5), rahvusvahelise kaitse taotlejate või rahvusvahelise kaitse saajate üleandmiseks ette nähtud vahendite (artikkel 6) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrusega (EL) 2024/1351³ loodud iga-aastasesse solidaarsusreservi liikmesriikide poolt kantavate rahaliste toetuste (artikkel 9) eelarvelise käsitlemise kohta.

Artiklis 7 määratletakse tingimused, mida kolmandad riigid peavad täitma, et osaleda käesoleva ettepaneku kohases liidu toetuses. Artikkel 8 käsitleb nõukogu otsusega 2008/381/EÜ⁴ loodud Euroopa rändevõrgustiku rahastamist vastavalt selle võrgustiku eesmärkidele ja ülesannetele. Artikkel 10 sisaldab üleminekusätteid. Kavandatava määruse jõustumise kuupäev sätestatakse artiklis 11, millega nähakse ka ette, et määrus on tervikuna siduv ja kõigis liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega alates 1. jaanuarist 2028.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1351, mis käsitleb varjupaiga- ja rändehaldust ning millega muudetakse määruseid (EL) 2021/1147 ja (EL) 2021/1060 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 604/2013.

⁴ Nõukogu 14. mai 2008. aasta otsus 2008/381/EÜ Euroopa rändevõrgustiku loomise kohta.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**millega kehtestatakse liidu toetus varjupaiga, rände ja integratsiooni valdkonnale
aastateks 2028–2034**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 78 lõiget 2 ning artikli 79 lõikeid 2 ja 4,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust⁵,

olles konsulteerinud Regioonide Komiteega,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt⁶

ning arvestades järgmist:

- (1) Käesoleva määruse eesmärk on aidata kaasa liidu eesmärgile luua Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) kohaselt vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanev ala, pakkudes liidu toetust, et arendada välja varjupaiga-, täiendava kaitse ja ajutise kaitse ühine poliitika, et tagada sobiv seisund kõikidele rahvusvahelist kaitset vajavatele kolmandate riikide kodanikele ning tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte järgimine kooskõlas ELi toimimise lepingu artiklile 77, ning ühine sisserändepoliitika, mille eesmärk on tagada kõigis etappides rändevoogude tõhus juhtimine, liikmesriikides seaduslikult elavate kolmandate riikide kodanike õiglane kohtlemine ning tõhusamad meetmed ebaseadusliku sisserände ja inimkaubanduse ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 79.
- (2) Uue rände- ja varjupaigaleppe jõustumine 2024. aasta juunis on liidu varjupaiga- ja rändepoliitikat muutnud. Selleks et edendada rände- ja varjupaigaleppe rakendamist ja toetada jõupingutusi, mille eesmärk on tagada terviklik lähenemisviis rände haldamisele, mis põhineb solidaarsusel ja vastutuse õiglasel jagamisel liikmesriikide, liidu institutsioonide ja asutuste vahel, tuleks liikmesriike toetada piisavate rahaliste vahenditega. Seda liidu toetust antakse määrusega (EL) [...] loodud Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fondi horisontaalsete normide kohaselt.
- (3) Käesolevas määruses sätestatakse varjupaiga-, rände- ja integratsioonipoliitika jaoks antava liidu toetuse eesmärgid. Liikmesriigid peaksid tagama, et nende riiklikud ja

⁵ ELT C [...], [...], lk [...].

⁶ Euroopa Parlamendi [...] seisukoht ja nõukogu [...] seisukoht.

piirkondlikud partnerluskavad on suunatud kõigi käesolevas määruses sätestatud eesmärkide saavutamisele.

- (4) Komisjon peaks liikmesriigiti eraldatavad summad kehtestama määruses (EL) [...] (millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond) sätestatud jaotusmetoodika kohaselt ja ühe rakendusotsusega. Kõnealune otsus peaks üldjuhul hõlmama ka summasid, mis tulenevad määrusest (EL) [...], millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond, määrusest (EL) [...], millega kehtestatakse liidu toetus Schengeni ala, Euroopa integreeritud piirihalduse ja ühise viisapoliitika valdkonnale, ning määrusest (EL) [...], millega kehtestatakse liidu toetus sisejulgeoleku valdkonnale.
- (5) Liidu toetus peaks põhinema tulemustel, mis on saavutatud, ja investeeringutel, mis on tehtud varasematel programmitöö perioodidel varjupaiga- ja rändevaldkonnas : i) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 573/2007/EÜ⁷ aastateks 2008–2013 loodud Euroopa Pagulasfond; ii) nõukogu otsusega 2007/435/EÜ⁸ aastateks 2007–2013 loodud Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integreerimise Fond; iii) Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega nr 575/2007/EÜ⁹ aastateks 2008–2013 loodud Euroopa Tagasipöördumisfond; iv) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 516/2014¹⁰ aastateks 2014–2020 loodud Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond ning v) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1147¹¹ aastateks 2021–2027 loodud Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond. Liidu toetuse kohaldamisala peaks võimaldama võtta arvesse ka uusi suundumusi.
- (6) Euroopa märkimisväärselt muutunud geopoliitiline olukord on tugevalt mõjutanud liidu rändealdust, muu hulgas seetõttu, et riiklikud osalejad on kunstlikult loonud ja hõlbustanud ebaseaduslikku rännet, kasutanud rändevooge vahendina poliitilistel eesmärkidel, ning seetõttu, et nad on rakendanud hübriidsõjataktilikat, näiteks rände kasutamisel relvana,¹² et destabiliseerida Euroopa Liitu ja selle liikmesriike. Liikmesriikidel peab olema võimalik rändevoogude muutustele kiiresti ja tulemuslikult reageerida ning saada selleks liidu toetust. Nendele Euroopa ees seisvatele väljakutsetele vastamiseks peaks liidu toetuse eraldamisel võtma arvesse

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. mai 2007. aasta otsus nr 573/2007/EÜ, millega luuakse üldprogrammi „Solidaarsus ja rändevoogude juhtimine” raames Euroopa Pagulasfond aastateks 2008–2013 ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 2004/904/EÜ (ELT L 144, 6.6.2007, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2007/573/oj>).

⁸ Nõukogu 25. juuni 2007. aasta otsus 2007/435/EÜ, millega asutatakse üldprogrammi „Solidaarsus ja rändevoogude juhtimine” raames Euroopa Kolmandate Riikide Kodanike Integreerimise Fond aastateks 2007–2013 (ELT L 168, 28.6.2007, lk 18, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2007/435/oj>).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. mai 2007. aasta otsus nr 575/2007/EÜ, millega asutatakse üldprogrammi „Solidaarsus ja rändevoogude juhtimine” raames Euroopa Tagasipöördumisfond aastateks 2008–2013 (ELT L 144, 6.6.2007, lk 45, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2007/575/oj>).

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. aprilli 2014. aasta määrus (EL) nr 516/2014, millega luuakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond, muudetakse nõukogu otsust 2008/381/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsused nr 573/2007/EÜ ja nr 575/2007/EÜ ja nõukogu otsus 2007/435/EÜ (ELT L 150, 20.5.2014, lk 168, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/516/oj>).

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1147, millega luuakse Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifond (ELT L 251, 15.7.2021, lk 1–47, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1147/oj>).

¹² Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule rände relvana kasutamisest tulenevate hübriidohtude tõrje ja julgeoleku tugevdamise kohta ELi välispiiril (COM(2024) 570 final, 11.12.2024).

liidu prioriteete. Seepärast peaks liikmesriikide riiklikke ja piirkondlikke partnerluskavasid reguleerivate normide alusel rakendatav liidu toetus aitama tulemuslikult lahendada probleeme, mis on kindlaks tehtud Euroopa pikaajalise varjupaiga- ja rändehaldusstrateegia ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määruse (EL) 2024/1351¹³ kohaselt kehtestatud iga-aastase rändehalduse tsükli, sealhulgas iga-aastase solidaarsusmehhanismi ning liidu ümberasustamise ja humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmise raamistikus.

Käesoleva määruse kohase liidu toetusega tuleks rahastada kolmandate riikide kodanike vajadustele kohandatud meetmeid, mida viiakse üldjuhul ellu varajastes integratsioonietappides, ja horisontaalmeetmeid, millega toetatakse liikmesriikide suutlikkust integratsioonivaldkonnas, ent kolmandate riikide kodanikele suunatud pikemaajalise mõjuga meetmeid tuleks rakendada liidu muude toetuste abil.

- (7) Kuna rände- ja varjupaigavaldkonnas lahendamist vajavad probleemid muutuvad pidevalt, on käesoleva määruse kohase liidu toetuse eraldamist vaja kohendada vastavalt rändevõogude ja varjupaigavajaduste muutustele. Selleks et reageerida pakilistele vajadustele ning liidu poliitika ja prioriteetide muutustele ning suunata rahastamine liidu jaoks suure lisaväärtusega meetmetele, tuleks osa käesoleva määruse kohasest liidu toetusest rakendada eelarve otsese, jagatud ja kaudse täitmise raames ELi rahastu kaudu, mis luuakse vastavalt määrusele (EL) [...], millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond. ELi rahastu võimaldab paindlikkust liidu toetuse haldamisel ning eelarve jagatud täitmise korral tuleks seda rakendada liikmesriikide riiklike ja piirkondlike partnerluskavade kaudu.
- (8) Komisjon ja liikmesriigid peaksid tagama, et liikmesriikide riiklike ja piirkondlike partnerluskavade väljatöötamisel ning rändehalduse, piirikontrolli ja -halduse ning sisejulgeolekuga seotud meetmete rakendamisel ja probleemide lahendamisel võetakse arvesse liidu organite ja asutuste teadmisi, oskusteavet ja kogemusi. Asjakohasel juhul peaks komisjonil olema võimalik ka kaasata asjaomaseid liidu organeid ja asutusi tegevusse, mille eesmärk on tagada liidu toetust saavate meetmete kooskõla asjakohase liidu *acquis*'ga ja liidus kokkulepitud prioriteetidega.
- (9) Liidu toetus peaks põgenike massilise sissevoolu korral aitama kaasa ka ajutise kaitse rakendamisele vastavalt nõukogu direktiivile 2001/55/EÜ,¹⁴ sealhulgas nõukogu varasemate otsustega kehtestatud ja pikendatud ajutise kaitse rakendamisele, ning selliste meetmete elluviimisele, mille eesmärk on edendada jõupingutuste tasakaalu selliseid isikuid vastuvõtvate liikmesriikide vahel.
- (10) Juhtimisalase lähenemisviisi järjepidevuse tagamiseks peaksid liikmesriigid liidu toetuse rakendamisel tuginema partnerluse põhimõttele.

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1351, mis käsitleb varjupaiga- ja rändehaldust ning millega muudetakse määruseid (EL) 2021/1147 ja (EL) 2021/1060 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 604/2013 (ELT L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).

¹⁴ Nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiiv 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel (EÜT L 212, 7.8.2001, lk 12–23, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj>).

- (11) Liidu toetus peaks aitama tagada liidu sise- ja välispoliitika kooskõla, sidususe, koostoime ja vastastikuse täiendavuse. Rände-, varjupaiga-, tagasisaatmis- ja välispoliitika vahel on vaja suuremat sidusust ning oluline on tagada, et liidu välisabi ja käesoleva määruse kohane liidu toetus soodustaksid rände suhtes koordineeritud, tervikliku ja struktureeritud lähenemisviisi rakendamist, maksimeerides koostoimet ja suurendades finantsvõimendust. Käesoleva määruse kohane liidu toetus võib nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel hõlmata ka ELi delegatsioonide asjakohaste ressursside toetamist ning seda kooskõlastatakse liikmesriikide ja komisjoni vahel programmitöö ja rakendamise etappides.
- (12) Euroopa peab kaitsma oma julgeolekuhuve tarnijate eest, kes võivad kolmandate riikide võimaliku sekkumise ja nende küberturbetavade tõttu kujutada endast püsivat julgeolekuriski. Seetõttu on vaja vähendada siseturul suure riskiga tarnijatest püsiva sõltuvuse ohtu, kuna neil tarnijatel võib olla tugev negatiivne mõju ELi kasutajate, ettevõtjate ja ametiasutuste turvalisusele osas, mis puudutab andmete ja teenuste terviklust ning teenuste kättesaadavust. See välistamine peaks põhinema proportsionaalsel riskihindamisel ja sellega seotud leevendusmeetmetel, nagu on määratletud liidu poliitikas ja õigusaktides.
- (13) Ümberasustamine ja humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmine on ebaseadusliku rände ohutu ja seaduslik alternatiiv ning vahend, millega Euroopa näitab üles solidaarsust riikidega, mis ei ole liikmesriigid ja mis on võtnud vastu palju sõja või tagakiusamise eest põgenenud inimesi. Liikmesriikide jõupingutusi ümberasustamisel ja humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmisel Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/1350¹⁵ alusel tuleks toetada asjakohase rahastamisega liidu eelarvest. Võttes arvesse ümberasustamiseks ja humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmiseks ning rahvusvahelise kaitse taotlejate või rahvusvahelise kaitse saajate ümberpaigutamiseks vajaliku toetuse eripära, on vaja käesolevas määruses sätestada sellise toetuse eelnevalt kindlaksmääratud ühikupõhised summad.
- (14) Käesoleva määrusega tuleks tagada ka nõukogu otsusega 2008/381/EÜ¹⁶ loodud Euroopa rändevõrgustiku tegevuse jätkumine vastavalt selle võrgustiku eesmärkidele ja ülesannetele.
- (15) Võttes arvesse, et rändesurve all olevad liikmesriigid peaksid saama tugineda liidu toetusele, tuleks käesolevas määruses sätestada normid, mille kohaselt tehakse toetatavatele liikmesriikidele kättesaadavaks nende vastav osa määrusega (EL) 2024/1351¹⁷ loodud iga-aastasess solidaarsusreservi kantud rahalistest toetustest.
- (16) Kolmandal riigil, kes on sõlminud liiduga lepingu liikmesriigis või asjaomases kolmandas riigis registreeritud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava riigi kindlaksmääramise kriteeriumide ja mehhanismide kohta, peaks olema

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1350, millega luuakse liidu ümberasustamise ja humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmise raamistik ning muudetakse määrust (EL) 2021/1147 (OJ L, 2024/1350, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1350/oj>, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2008/381/oj>).

¹⁶ Nõukogu 14. mai 2008. aasta otsus 2008/381/EÜ Euroopa rändevõrgustiku loomise kohta (ELT L 131, 21.5.2008, lk 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2008/381/oj>).

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. mai 2024. aasta määrus (EL) 2024/1351, mis käsitleb varjupaiga- ja rändehaldust ning millega muudetakse määruseid (EL) 2021/1147 ja (EL) 2021/1060 ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 604/2013 (ELT L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).

lubatud osaleda käesoleva määruse alusel liidu toetuses, kui on täidetud teatavad tingimused.

- (17) Kõiki meetmeid, mida toetatakse käesoleva määruse kohase liidu toetusega, tuleks rakendada liidu *acquis*'s ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas sätestatud õigusi ja põhimõtteid täiel määral järgides ning need peaksid olema kooskõlas liidu ja liikmesriikide rahvusvaheliste kohustustega, mis tulenevad rahvusvahelistest lepingutest, mille osalised nad on.
- (18) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.
- (19) [Euroopa Liidu lepingule (ELi leping) ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 kohaselt teatas Iirimaa [...] kirjaga] oma soovist osaleda käesoleva määruse vastuvõtmisel ja kohaldamisel

VÕI

Euroopa Liidu lepingule (ELi leping) ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt, ja ilma et see piiraks kõnealuse protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav],

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Reguleerimisese

Käesolevas määruses sätestatakse ühise varjupaigapoliitika ja ühise sisserändepoliitika rakendamiseks, tugevdamiseks ja arendamiseks ajavahemikul 1. jaanuarist 2028 kuni 31. detsembrini 2034 antava liidu toetuse eesmärgid ja rahastamine. Liidu toetus aitab kaasa rändevoogude ja varjupaiga tõhusale haldamisele, sealhulgas toetades rände- ja varjupaigaleppe rakendamist, tugevdamist ja edasiarendamist ning ühist ajutise kaitse süsteemi põgenike massilise sissevoolu korral.

Seda liidu toetust antakse määrusega (EL) [...] loodud Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fondi horisontaalsete normide kohaselt.

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „rahvusvahelise kaitse taotleja“ – määruse (EL) 2024/1351 artikli 2 punktis 4 määratletud taotleja;
- 2) „rahvusvahelise kaitse saaja“ – määruse (EL) 2024/1351 artikli 2 punktis 7 määratletud rahvusvahelise kaitse saaja;

- 3) „ajutine kaitse“ – direktiivi 2001/55/EÜ¹⁸ artikli 2 punktis a määratletud ajutine kaitse;
- 4) „pereliige“ – määruse (EL) 2024/1351 artikli 2 punktis 8 määratletud pereliige;
- 5) „humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmine” – määruse (EL) 2024/1350 artikli 2 punktis 3 määratletud humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmine;
- 6) „ümberasustamine” – määruse (EL) 2024/1350 artikli 2 punktis 1 määratletud ümberasustamine;
- 7) „kolmanda riigi kodanik” – määruse (EL) 2024/1351 artikli 2 punktis 1 määratletud kolmanda riigi kodanik;
- 8) „saatjata alaealine” – määruse (EL) 2024/1351 artikli 2 punktis 11 määratletud saatjata alaealine;
- 9) „haavatav isik” – isik, kes on määratletud haavatava isikuna liidu õiguses, mis reguleerib liidu toetusega toetatavate meetmete poliitikavaldkonda;
- 10) „toetatav liikmesriik” – määruse (EL) 2024/1351 artikli 2 punktis 19 määratletud toetatav liikmesriik;
- 11) „toetav liikmesriik” – määruse (EL) 2024/1351 artikli 2 punktis 20 määratletud toetav liikmesriik;
- 12) „rahaline toetus” – määruse (EL) 2024/1351 artikli 56 lõike 2 punkti b kohane rahaline toetus.

Artikkel 3

Varjupaiga, rände ja integratsiooni valdkonnale antava liidu toetuse eesmärgid

1. Rändevoogude tõhusa haldamise tagamiseks on liidu toetus suunatud kõigile järgmistele eesmärkidele:
 - a) tugevdada ja arendada Euroopa ühise varjupaigasüsteemi kõiki aspekte;
 - b) edendada tulemuslikku, turvalist ja väärikat tagasisaatmist ja tagasivõtmist, soodustada tulemuslikku taasintegreerimist kolmandatesse riikidesse ja aidata sellele kaasa ning toetada võitlust ebaseadusliku rände vastu, ennetades rändajate smugeldamist ja inimkaubandust ning ebaseadusliku rände ärakasutamist ja relvana kasutamist ning võideldes nende vastu;
 - c) tugevdada ja arendada seaduslikku rännet liikmesriikidesse vastavalt nende vajadustele ning edendada ja toetada kolmandate riikide kodanike tulemuslikku integreerimist ja sotsiaalset kaasamist ümberasumise varastes etappides;
 - d) tagada solidaarsus ja vastutuse õiglane jagamine liikmesriikide vahel, sealhulgas praktilise koostöö, uuenduslike meetodite ja uute tehnoloogiliste lahenduste kaudu, ning aidata kaasa terviklikule lähenemisviisile rände- ja varjupaigahalduse sise- ja väliskomponentide suhtes.

¹⁸ Nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiiv 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta ajutise kaitse andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel.

2. Liidu toetust rakendatakse kooskõlas asjakohase liidu *acquis*'ga ning täielikus vastavuses liidu ja liikmesriikide rahvusvahelistele kohustustele, mis tulenevad rahvusvahelistest lepingutest, mille osalised nad on.
3. Liikmesriigid tagavad, et nende riiklike ja piirkondlike partnerluskavade prioriteetidid hõlmavad meetmeid käesoleva määruse kohaselt antava liidu toetuse kõikide eesmärkide saavutamiseks ning et vahendite jaotamine eesmärkide vahel on tuvastatud probleemide ja vajadustega proportsionaalne.

Artikkel 4

Rahastamine

1. Artiklis 3 sätestatud eesmärkide saavutamiseks aastateks 2028–2034 ette nähtud esialgne rahastamispakett on 11 975 428 500 eurot jooksevhindades. Rahastamispaketti rakendatakse kooskõlas riiklike ja piirkondlike partnerluskavade suhtes kohaldatavate horisontaalsete normidega, mis on sätestatud määruses (EL) [...], millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond.
2. Komisjon võtab vastu rakendusakti, millega kehtestatakse liikmesriigiti summad, kohaldades määruse (EL) [...] (millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond) I lisa B jaos sätestatud jaotusmetoodikat.
3. Lisaks kehtestatakse ELi toimimise lepingu artiklis 314 sätestatud iga-aastase eelarvemenetluse raames käesoleva määruse artiklis 3 osutatud eesmärkide jaoks eelarveassigneeringud, mida rakendatakse määruse (EL) [...] (millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond) IV jaotise kohase ELi rahastu kaudu.
4. Kui komisjon jõuab järeldusele, et käesoleva määruse artiklis 3 osutatud eesmärkidega seotud meetmed vastavad käesolevas määruses ja määruses (EL) [...] (millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond) sätestatud nõuetele, ning kui komisjon teeb ettepaneku võtta vastu nõukogu rakendusotsus asjaomase liikmesriigi riikliku ja piirkondliku partnerluskava heakskiitmiseks määruse (EL) [...] (millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond) artiklis 23 sätestatud korras, teeb ta ettepaneku võtta vastu nõukogu rakendusotsus kõnealuste meetmete heakskiitmise kohta.
5. Kui komisjon teeb ettepaneku võtta vastu nõukogu rakendusotsus käesoleva määruse artiklis 3 osutatud eesmärkidega seotud meetmete kohta, sätestatakse komisjoni ettepanekus määruse (EL) [...] (millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond) artikli 23 lõikes 4 osutatud elemendid seoses artiklis 3 sätestatud eesmärkidega.
6. Nõukogu võtab lõikes 4 osutatud rakendusotsuse vastu üldjuhul nelja nädala jooksul alates komisjoni ettepaneku vastuvõtmisest ning koos määruse (EL) [...] (millega

luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond) artikli 23 lõikes 1 osutatud rakendusotsustega.

7. Määruse (EL) [...] (millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond) artiklit 24 kavade muutmise kohta kohaldatakse tingimusel, et komisjoni ettepanek ja nõukogu rakendusotsus, millega kiidetakse heaks artikli 23 lõikes 4 loetletud elementide muudatused, hõlmavad üksnes käesoleva määruse artiklis 3 osutatud eesmäärke.

Artikkel 5

Vahendid ümberasustamiseks ja humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmiseks

1. Lisaks käesoleva määruse artikli 4 lõigete 1 ja 2 kohasele eraldisele saavad liikmesriigid 10 000 euro suuruse summa iga isiku kohta, kes võetakse ümberasustamise teel vastu määrusega (EL) 2024/1350 loodud liidu ümberasustamise ja humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmise raamistiku alusel.
2. Lisaks käesoleva määruse artikli 4 lõigete 1 ja 2 kohasele eraldisele saavad liikmesriigid 6 000 euro suuruse summa iga isiku kohta, kes võetakse humanitaarsetel põhjustel vastu määrusega (EL) 2024/1350 loodud liidu ümberasustamise ja humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmise raamistiku alusel või võetakse vastu riikliku ümberasustamiskava alusel.
3. Lõikes 2 osutatud summat suurendatakse 8 000 euronit iga sellise humanitaarsetel põhjustel või riikliku ümberasustamiskava alusel vastu võetud isiku kohta, kes kuulub ühte või mitmesse järgmisse ebasoodsas olukorras olevasse rühma:
 - a) riskigruppi kuuluvad naised ja lapsed;
 - b) saatjata alaealised;
 - c) selliste meditsiiniliste vajadustega isikud, mida saab rahuldada üksnes humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmise teel;
 - d) isikud, kes vajavad humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmist seoses õigusliku või füüsilise kaitse vajadustega, sealhulgas vägivalda- või piinamisohvrid.
4. Kui liikmesriik võtab vastu isiku, kes kuulub rohkem kui ühte lõigetes 2 ja 3 osutatud kategooriasse, saab ta nimetatud summa selle isiku kohta vaid ühel korral.
5. Asjakohasel juhul võib liikmesriik saada vastavad summad ka lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud isikute pereliikmete eest, kui kõnealused pereliikmed võetakse vastu perekonna ühtsuse tagamiseks.
6. Lõigetes 1, 2, 3 ja 5 osutatud summad eraldatakse ELi rahastust liikmesriigi riiklikule ja piirkondlikule partnerluskavale määruse (EL) [...] (millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond) artikli 31 kohaselt. Need summad võib lisada komisjonile esitatavatesse maksetaotlustesse määruse (EL) [...] (millega asutatakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond) artikli 65 kohaselt, tingimusel et isik, kelle eest vastav summa eraldatakse, on tegelikult ümber asustatud või vastu võetud.

7. Liikmesriigid säilitavad auditi ja kontrolli jaoks teabe, mida on vaja ümberasustatud või vastu võetud isikute ning nende ümberasustamise või vastuvõtmise kuupäeva nõuetekohaseks tuvastamiseks.
8. Selleks et võtta arvesse kehtivaid inflatsioonimäärasid, asjaomaseid arengusuundi ümberasustamise ja humanitaarsetel põhjustel vastuvõtmise valdkonnas ja muid tegureid, millega saaks optimeerida käesoleva artikli lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud summadega antud rahalise stiimuli kasutamist, on komisjonil õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et neid summasid olemasolevate vahendite piires kohandada, kui seda peetakse asjakohaseks.

Artikkel 6

Vahendid rahvusvahelise kaitse taotlejate või rahvusvahelise kaitse saajate üleandmiseks

1. Lisaks käesoleva määruse artikli 4 lõigete 1 ja 2 kohastele eraldistele saab liikmesriik summa, milleks on:
 - (a) 10 000 eurot iga sellise rahvusvahelise kaitse taotleja kohta, kelle eest kõnealune liikmesriik muutub vastutavaks määruse (EL) 2024/1351 artiklite 67 ja 68 kohase ümberpaigutamise tulemusel;
 - (b) 10 000 eurot iga sellise rahvusvahelise kaitse saaja kohta, kes on ümber paigutatud kõnealusesse liikmesriiki kooskõlas määruse (EL) 2024/1351 artiklitega 67 ja 68.
2. Esimese lõigu punktides a ja b osutatud summasid suurendatakse 12 000 euronit iga rahvusvahelise kaitse taotleja või rahvusvahelise kaitse saaja kohta, kelle puhul on tegemist saatjata alaealisega, kes on ümber paigutatud kõnealusesse liikmesriiki kooskõlas määruse (EL) 2024/1351 artiklitega 67 ja 68.
3. Liikmesriik, kes katab lõikes 1 osutatud üleandmistele kulud, saab 500 eurot iga rahvusvahelise kaitse taotleja või rahvusvahelise kaitse saaja eest, kes on teisele liikmesriigile üle antud.
4. Liikmesriik, kes katab määruse (EL) 2024/1351 artikli 36 lõike 1 punktis a, b või c osutatud ja nimetatud määruse artikli 46 kohaselt ellu viidud üleandmistele kulud, saab 500 eurot iga rahvusvahelise kaitse taotleja eest, kes on teisele liikmesriigile üle antud.
5. Käesoleva artikli lõigetes 1–3 osutatud summad eraldatakse ELi rahastust liikmesriigi riiklikule ja piirkondlikule partnerluskavale määruse (EL) [...] (millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond) artikli 31 kohaselt tingimusel, et isik, kelle eest summa eraldatakse, on vastavalt kohaldatavusele kas kõnealusele liikmesriigile tegelikult üle antud või taotlejana registreeritud liikmesriigis, kes on kooskõlas määrusega (EL) 2024/1351 vastutav.
6. Liikmesriigid säilitavad auditi ja kontrolli jaoks teabe, mida on vaja üle antud isikute ja nende üleandmise kuupäeva nõuetekohaseks tuvastamiseks.
7. Selleks et võtta arvesse kehtivaid inflatsioonimäärasid, asjaomaseid arengusuundi ümberpaigutamise valdkonnas ja muid tegureid, millega saaks optimeerida käesoleva

artikli lõigetes 1, 2 ja 3 osutatud summadega antud rahalise stiimuli kasutamist, on komisjonil õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et neid summasid olemasolevate vahendite piires kohandada, kui seda peetakse asjakohaseks.

Artikkel 7

Liidu toetus kolmandatele riikidele

1. Käesoleva määruse kohane liidu toetus on kättesaadav lõikes 2 loetletud kriteeriumeid täitvatele kolmandatele riikidele vastavalt tingimustele, mis on sätestatud konkreetsetes lepingus, millega reguleeritakse kolmanda riigi osalemist liidu toetuses.
2. Selleks et kolmandal riigil oleks õigus osaleda lõike 1 kohaselt liidu toetuses, peab ta olema sõlminud liiduga lepingu liikmesriigis või vastavas kolmandas riigis registreeritud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava riigi kindlaksmääramise kriteeriumide ja mehhanismide kohta.
3. Lõikes 1 osutatud konkreetne leping peab vähemalt:
 - a) võimaldama koostööd liikmesriikide ning liidu institutsioonide, organite, ja asutustega varjupaiga, rände ja tagasisaatmise valdkonnas solidaarsuse ja vastutuse õiglase jagamise põhimõtete vaimus;
 - b) põhinema liidu toetuse kogu kestuse ajal tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse, demokraatia, õigusriigi ja inimõiguste austamise põhimõtetel;
 - c) tagama õiglase tasakaalu liidu toetust saava kolmanda riigi panuse ja saadava kasu vahel;
 - d) määrama kindlaks liidu toetuses osalemise tingimused, sealhulgas liidu toetusesse rahaliselt panustamise kalkulatsiooni, ja selle halduskulud;
 - e) täpsustama, et kolmandale riigile ei anta liidu toetusega seoses otsustusõigust;
 - f) kindlustama liidu õiguse tagada usaldusväärne finantsjuhtimine ja kaitsta oma finantshuve;
 - g) nägema ette, et kolmas riik annab vastutavale eelarvevahendite käsutajale, Euroopa Pettustevastasele Ametile (OLAF) ja Euroopa Kontrollikoja vajalikud õigused ja nõutava juurdepääsu kooskõlas määruse (EL) [...] (millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond) artikli 28 lõike 2 punktiga d.

Esimese lõigu punktis d osutatud panuseid käsitatakse vastavalt määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artikli 21 lõikele 5 sihtotstarbelise tuluna.

Artikkel 8

Euroopa rändevõrgustik

Liidu toetust antakse Euroopa rändevõrgustiku tegevuseks ja edasiseks arenguks.

Summa kohta, mis eraldatakse Euroopa rändevõrgustiku jaoks ELi rahastu iga-aastaste assigneeringute ja võrgustiku tegevuse prioriteete sisaldava tööprogrammi raames, olenevalt rahaliste vahendite olemasolust, teeb komisjon otsuse pärast juhtorganilt nõukogu otsuse

2008/381/EÜ artikli 4 lõike 5 punkti a kohase heakskiidu saamist. Komisjoni otsus kujutab endast määruse (EL) [...] (millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond) artikli 31 lõikes 1 osutatud rahastamisotsust.

Euroopa rändevõrgustiku tegevuseks antakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL, Euratom) 2024/2509 rahalist abi vastavalt asjakohasusele kas otsuse 2008/381/EÜ artiklis 3 osutatud riiklikele kontaktpunktidele antava toetuse vormis või hangete vormis.

Artikkel 9

Iga-aastasesse solidaarsusreservi kantud rahalised toetused

Komisjon arvutab ja teeb igale toetatavale liikmesriigile kättesaadavaks tolle osa rahalistest toetustest, mille toetavad liikmesriigid on määruse (EL) 2024/1351 artikli 64 lõike 1 kohaselt reservi kandnud määruse (EL) 2024/1351 artikli 56 lõike 2 punktis b sätestatud meetmete rakendamiseks.

Artikkel 10

Üleminekusätted

Käesolev määrus ei mõjuta nende meetmete jätkamist ega muutmist, mis on algatatud määruse (EL) 2021/1147 alusel, mille kohaldamist kõnealuste meetmete suhtes jätkatakse kuni nende lõpetamiseni.

Artikkel 11

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub [kahekümnnendal] päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates määruse (EL) [...] (millega luuakse Euroopa majandusliku, sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse, põllumajanduse ja maaelu, kalanduse ja merenduse, heaolu ja julgeoleku fond aastateks 2028–2034) kohaldamise alguskuupäevast.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja